

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

05 פברואר 2020

ת"פ 19-07-59453 ישראל נ' מוטולה ואח'

לפני כבוד השופטת מיכל אגמון-גונן

מדינת ישראל

המאשימה:

נגד

הנאשמים:

1. אבי מוטולה
2. אביהו איבשיץ
3. גלית בן מאיר דורי
4. שאול משיח
5. ורה יופה
6. משיח דוד
7. תומר כובאני
8. אברהם יעקב ראוכורגר
9. גבריאל קליין
10. יעקב גרוהר
11. מאירה בן יוסף
12. אפריקה ישראל תעשיות בע"מ
13. נגב קרמיקה בע"מ
14. ויה ארקדיה לעיצוב הבית בע"מ
15. סופר קרמיק מוצרי גמר לבית

נוכחים:

ב"כ המאשימה עו"ד עידן שוורץ ועו"ד עדי לוי
נאשמת 3 וב"כ עו"ד טל ליטן

פרוטוקול בעניינה של נאשמת 3

בית המשפט מקריא מתוך גזר הדין את עיקריו.

גזר דין

נאשמת 3, גב' גלית בן מאיר דורי (להלן: **נאשמת 3** או **גב' דורי**), הודתה והורשעה על פי הודאתה, במסגרת הסדר טיעון אליו הגיעה עם המאשימה בריבוי עבירות של פרטים מטעים בדוחות כספיים על מנת להטעות משקיע סביר – 28 עבירות על פי סעיף 53(א)(4) לחוק ניירות ערך; עבירות רבות של רישום כוזב במסמכי תאגיד, עבירות על סעיף 423 לחוק העונשין; עבירות רבות של מנהלים ועובדים בתאגיד, על פי סעיף 424(2) לחוק העונשין; עבירות רבות של זיוף, עבירות לפי סעיף 418 לחוק העונשין, ועבירה של קבלת דבר במרמה, על פי סעיף 415 לחוק העונשין, והכל ביחד עם סעיף 29 לחוק העונשין.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

05 פברואר 2020

ת"פ 19-07-59453 ישראל נ' מוטולה ואח'

לפני כבוד השופטת מיכל אגמון-גונן

1 טרם אפרט את העובדות בהן הודתה הנאשמת 3, ואת מסגרת כתב האישום, במסגרתו הואשמו 15
2 נאשמים, אדגיש כי בגזר דינה של הנאשמת 3, אתייחס רק לעובדות כתב האישום המתוקן שהוגש
3 בעניינה (להלן: **כתב האישום המתוקן**) ועובדות בהן הודתה. ככל שאתייחס בגזר הדין לנתונים
4 עובדתיים הנוגעים ליתר הנאשמים, יהיה הדבר אך כדי להבהיר את חלקה של הנאשמת 3 במסגרת
5 כתב האישום הכולל. אין בכך משום קביעת ממצא או הבעת עמדה כלשהי לגבי נכונות האמור בכתב
6 האישום, בנוגע לנאשמים אחרים (למעט נתונים הנוגעים לחברות, סחירות, בעלות בהן וכו', וכן
7 נתונים הנוגעים לנאשם 6 שגם הוא הודה והורשע על פי הודאתו).
8

8

9

1. תמצית כתב האישום

10 כתב האישום, המיוחס לכל הנאשמים (תוקן לאחרונה ביום 16.1.2020 בעניינו של הנאשם 8,
11 להלן: **כתב האישום**), פורש יריעה רחבה של עבירות דיווחים ורישומים כוזבים על מנת להציג מצגי
12 שווה על אודות עמידה ביעדים של קבוצת נגב קרמיקה [בעלות אפריקה ישראל תעשיות (בפירוק)].
13 כתב האישום מייחס לנאשמים השונים, לרבות לנאשמת 3, ריבוי עבירות לאורך השנים
14 2014-2011.
15

15

16

1.1. על הנאשמים

17 תיאור הנאשמים, והמיוחס להם, כולו, כאמור בכתב האישום, ומבלי שיהיה בכך להביע עמדה
18 כלשהי בדבר נכונות האמור בו, למעט לעניין הודאת הנאשמת 3.
19

19

20

20 הנאשמת 12, אפריקה ישראל תעשיות הינה חברה ציבורית (להלן: **אפריקה ישראל תעשיות**),
21 שנסחרה בשנים 2011-2015, בבורסה לניירות ערך בתל אביב.
22

22

23

23 הנאשמת 13, נגב קרמיקה בע"מ (להלן: **נגב קרמיקה**) הייתה, בין השנים 1987-2012 חברה ציבורית
24 שמניותיה רשומות למסחר בבורסה. 90% ממניותיה הוחזקו בידי אפריקה ישראל תעשיות. ביום
25 5.2.12 נמחקה נגב קרמיקה מהמסחר בבורסה והפכה לחברה פרטית בבעלותה המלאה של אפריקה
26 ישראל תעשיות.
27

27

28

28 הנאשמת 14, ויה ארקדיה לעיצוב הבית בע"מ (להלן: **ויה ארקדיה**), היא חברה פרטית, הנמצאת
29 בבעלותה המלאה של נגב קרמיקה, החל מיום 31.12.12.
30

30

31

31 הנאשמת 15, שותפות כללית סופר קרמיק מוצרי גמר לבית (להלן: **סופר קרמיק**), הוקמה ביום
32 31.12.12, והייתה בבעלות מלאה של נגב קרמיקה וויה ארקדיה.
33

33

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

05 פברואר 2020

ת"פ 19-07-59453 ישראל נ' מוטולה ואח'

לפני כבוד השופטת מיכל אגמון-גונן

1 נגב קרמיקה, ויה ארקדיה וסופר קרמיק, עסקו בפעילות בתחום הייצור, השיווק וההפצה של מוצרי
2 גמר לעיצוב הבית, וביחד עם חברות בת נוספות של נגב קרמיקה הרכיבו את קבוצת נגב קרמיקה
3 (להלן: **קבוצת נגב קרמיקה**). הדוחות הכספיים של כל החברות בקבוצת נגב קרמיקה אוחדו
4 בדוחותיה הכספיים המאוחדים של חברת נגב קרמיקה. בתקופה הרלוונטית לאישום, הוחזקה
5 קבוצת נגב קרמיקה בבעלות מלאה, ישירה ועקיפה של אפריקה ישראל תעשיות, ודוחותיה
6 הכספיים אוחדו בדוחותיה הכספיים של אפריקה ישראל תעשיות.

7

8 החברות נאשמות גם הן, כתוצאה ממעשי האורגנים שלהן. להלן אפרט את המעשים שבוצעו.

9

10 מכאן, אבחין בין הנאשמים העיקריים, לנאשמים המשניים, על פי החלוקה שערכה המאשימה
11 במסגרת הסדר הטיעון עם הנאשמת 3, שלדברי ב"כ המאשימה מתייחס גם לנאשמים האחרים.

12

13 **1.1.א. הנאשמים העיקריים**

14

מר אבי מוטולה – נאשם 1

15

15 טרם אתאר את הנאשם 1 והעבירות המיוחסות לו, אדגיש כי הנאשם 1 טרם השיב לכתב האישום,
16 וכל האמור לגביו לקוח מכתב האישום.

17

18 מר אבי מוטולה (להלן: **מר מוטולה** או **הנאשם 1**) כיהן כמנכ"ל קבוצת נגב בין השנים 2007-2015.
19 בשנים 2012-2015, כיהן מר מוטולה בנוסף גם כמנכ"ל אפריקה ישראל תעשיות ויו"ר הדירקטוריון
20 של ויה ארקדיה. בנוסף, החל משנת 2013 כיהן כיו"ר הדירקטוריון של נגב קרמיקה. מר מוטולה
21 הינו בעל הבנה עסקית וחשבונאית כמשמעותם בדין. מתוקף תפקידיו, חתם מר מוטולה על הדוחות
22 הכספיים של אפריקה ישראל תעשיות, נגב קרמיקה, ויה ארקדיה וסופר קרמיק.

23

24 על פי הנטען בכתב האישום, משך תקופת כהונתו של מר מוטולה, שכרו, הבונוס השנתי שלו
25 והאופציות שניתנו לו הושפעו מביצועי קבוצת נגב קרמיקה ואפריקה ישראל תעשיות ומעמידת
26 קבוצת נגב קרמיקה ביעדיה.

27

28 **מר אביהו איבשיץ – נאשם 2**

29

29 טרם אתאר את הנאשם 2 והעבירות המיוחסות לו, אדגיש כי הנאשם 2 כפר בכתב האישום, בחלק
30 מהמקרים לגבי העובדות, ובאחרים לגבי טיעונים משפטיים. על כן כל האמור להלן, הבא לתאר את
31 חלקה של הנאשמת 3 בפרשיה, מובא מתוך האמור בכתב האישום, מבלי שיהיה בכך להביע דעה
32 לא לגבי האמור בכתב האישום, ולא לגבי כפירתו של הנאשם 2.

33

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

05 פברואר 2020

ת"פ 59453-07-19 ישראל נ' מוטולה ואח'

לפני כבוד השופטת מיכל אגמון-גונן

1 מר אביהו איבשיץ (להלן: מר איבשיץ, או נאשם 2), רו"ח במקצועו, עבד בנגב קרמיקה משנת 1998.
2 בתקופה הרלבנטית לאישום שימש מר איבשיץ כסמנכ"ל הכספים והפיתוח העסקי של קבוצת נגב
3 קרמיקה והיה חבר הנהלה בקבוצה. מתוקף תפקידו חתם מר איבשיץ על הדוחות של נגב קרמיקה.
4 שכרו של איבשיץ הושפע מביצועי קבוצת נגב קרמיקה ומעמידת הקבוצה ביעדיה.
5

1.1.1. הנאשמים המשניים

6
7 **הנאשמת 3**, שימשה כמנהלת שירות לקוחות החל משנת 2006. בתקופה הרלבנטית לאישום הייתה
8 אחראית מחלקת חשבונות בקבוצת נגב קרמיקה. במסגרת זו הייתה אחראית על הפקת
9 החשבונות ללקוחות פרטיים ולקבלנים בכל קבוצת נגב קרמיקה.
10

11 **הנאשם 4**, מר שאול משיח (להלן: **מר משיח או הנאשם 4**), שכפר במיוחס לו בכתב האישום, החל
12 לעבוד בנגב קרמיקה החל משנת 1995. החל משנת 2013 היה חבר הנהלה בקבוצת נגב קרמיקה
13 וכיהן כמנהל תפעול ולוגיסטיקה של הקבוצה.. במסגרת תפקידו היה אחראי על עמידת קבוצת נגב
14 ביעדי האספקה ועל הפקת תעודות משלוח. שכרו הושפע מעמידת קבוצת נגב קרמיקה ביעדים אלו.
15

16 **הנאשמת 5**, גבי ורה יופה (להלן: **גבי יופה או נאשמת 5**), שגם היא טרם השיבה לכתב האישום,
17 עבדה בנגב קרמיקה משנת 2008. בתקופה הרלבנטית לאישום כיהנה כמנהלת המחלקה הכלכלית
18 בקבוצת נגב קרמיקה. במסגרת תפקידה, בצעה אנליזות של קבוצת נגב קרמיקה בענפים השונים,
19 והייתה שותפה לבניית התקציב ולמעקב אחר יישומו. גבי יופה עבדה תחת ניהולו הישיר של מר
20 איבשיץ והשתתפה בישיבות הנהלה.
21

22 **הנאשם 6**, מר משיח דוד (להלן: **מר דוד או הנאשם 6**), שהודה במיוחס לו והורשע, עבד בנגב
23 קרמיקה משנת 2008 כמנהל בקרת איכות ואמינות מלאי. במסגרת תפקידו היה אחראי, בין היתר
24 על ביצוע ספירות מלאי בסניפים, ביצוע בקרה על תעודות העברה בין מחסנים ובדיקת איכות מלאי.
25

26 **הנאשם 7**, מר תומר כובאני, הגיע להסדר טיעון, שאמור להיות מוצג לבית המשפט ביום 6.5.20. מר
27 כובאני החל לעבוד בנגב קרמיקה משנת 1998. כובאני כיהן כמנהל מחלקת הסוחרים בקבוצה החל
28 משנת 2011, והיה חבר הנהלה בקבוצת נגב קרמיקה משנת 2014. במסגרת תפקידו היה אחראי על
29 עמידת מחלקת סוחרים ביעדי המכירות והגבייה שלה. שכרו הושפע מעמידת קבוצת נגב קרמיקה
30 ביעדים אלה.
31

32 **הנאשם 8**, מר יעקב ראוכורברג (להלן: **מר ראוכורברג או הנאשם 8**), גם הוא הגיע עם המאשימה
33 להסדר טיעון שיוצג ביום 6.5.2020. מר ראוכורברג עבד בנגב קרמיקה החל משנת 1997, מר
34 ראוכורברג היה חבר הנהלה בקבוצת נגב קרמיקה משנת 2000 וכיהן כמנהל מערכות מידע בקבוצה.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

05 פברואר 2020

ת"פ 19-07-59453 ישראל נ' מוטולה ואח'

לפני כבוד השופטת מיכל אגמון-גונן

1 במסגרת תפקידו היה אחראי על מערכת ה-ERP, הכוללת את המודולים המרכזיים הנוגעים
2 לפעילות החברה, כגון: לוגיסטיקה, מכירות, מלאי, וסחר; ומערכת ה-CRM, המרכזת את נושא
3 שירות הלקוחות והמכירות.

4
5 **הנאשם 9**, מר גבריאל קליין (להלן: **מר קליין או הנאשם 9**), השיב לאישום וכפר במרבית המיוחס
6 לו. מר קליין כיהן כמנכ"ל ויה ארקדיה וסופר קרמיק משנת 2013 והיה חבר בהנהלת קבוצת נגב
7 קרמיקה. מתוקף תפקידו חתם על דוחותיהן הכספיים של ויה ארקדיה וסופר קרמיק. שכרו של מר
8 קליין הושפע מביצועי ויה ארקדיה, שהיה ממקימיה, כמו גם מביצועיה של סופר קרמיק ומעמידתן
9 ביעדי המכירה והאספקה שלהן.

10
11 **הנאשם 10**, מר יעקב גרוהר (להלן: **מר גרוהר או הנאשם 10**), גם הוא השיב לכתב האישום וכפר
12 במרבית המיוחס לו. מר גרוהר, רו"ח במקצועו, כיהן כסמנכ"ל הכספים של ויה ארקדיה וסופר
13 קרמיק לכל אורך התקופה שהיו בבעלותה של נגב קרמיקה. מר גרוהר החל לשמש כסמנכ"ל
14 הכספים של ויה ארקדיה עוד לפני שנרכשה ע"י נגב קרמיקה. מתוקף תפקידו חתם על דוחותיהן
15 הכספיים והיה אחראי, בין היתר, על גביית כספים מלקוחותיהן.

16
17 גב' מאירה בן יוסף, הנאשמת 11 (להלן: **גב' בן יוסף או הנאשמת 11**) עבדה בנגב קרמיקה משנת
18 1992 וכיהנה כסמנכ"לית משאבי אנוש בקבוצת נגב קרמיקה ובאפריקה ישראל תעשיות, החל
19 משנת 2013. בעניינה נקבע דיון בהמתנה לחו"ד פסיכיאטרית.

1.2. על העבירות המיוחסות לנאשמים

20
21 שוב אזכיר, כי העבירות המיוחסות לנאשמים הן על פי הכתוב בכתב האישום, ובכפוף להודאות או
22 כפירות כאמור לעיל.

23
24
25 בתקופה הרלוונטית לאישומים ניצלו מר מוטולה ומר איבשיץ את מעמדם בקבוצה על מנת להורות
26 לכפופים להם לבצע פעולות מרמתיות שיציגו מצגי שווא על אודות תוצאות קבוצת נגב קרמיקה
27 ועל עמידתה ביעדים הגבוהים שנקבעו לה.

28
29 מר מוטולה, שניהל את קבוצת נגב קרמיקה ואפריקה ישראל תעשיות, העמיד את שיפור ביצועי
30 החברה ועמידתה ביעדים בראש סולם העדיפויות. מר מוטולה הנחה את עובדיו, ובראשם את מר
31 איבשיץ, לנקוט בכל האמצעים להשגת מטרה זו.

32

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

05 פברואר 2020

ת"פ 19-07-59453 ישראל נ' מוטולה ואח'

לפני כבוד השופטת מיכל אגמון-גונן

1 מר איבשיץ היה מנהל בכיר ודומיננטי בקבוצת נגב קרמיקה, פעל כיד ימינו של מר מוטולה וניצל
2 את מומחיותו החשבונאית, כך על פי כתב האישום, בו כפר מר איבשיץ, לשם תכנון וביצוע עבירות
3 כמפורט.

4

5 מר מוטולה השיג את שיתוף הפעולה של הכפופים לו בביצוע העבירות הנטענות, תוך שהנהיג
6 מדיניות של מתן הטבות אישיות לעובדיו על חשבון קבוצת נגב קרמיקה. בין היתר הורה מר מוטולה
7 על מימון חופשות פרטיות בארץ ובחו"ל לנאשמת 3 ולמשפחתה בשווי עשרות אלפי שקלים, על
8 מימון חופשות פרטיות בארץ ובחו"ל, טיפולי שיניים ומטבח לגבי בן יוסף ומשפחתה בשווי של כ-
9 200,000 ₪, על מתן הלוואה בסך 100,000 ₪ ועל מימון טיסה לחו"ל עבור מר איבשיץ ואשתו,
10 בסכום של למעלה מ-20,000 ₪.

11

12 **באישום הראשון** נטען כי בהוראת מר מוטולה ומר איבשיץ, ביצעו הנאשמת 3, גבי דורי, מר משיח
13 ומר כובאני רישומים כוזבים במסמכי קבוצת נגב קרמיקה, שהובילו לכך שקבוצת נגב קרמיקה
14 ואפריקה ישראל תעשיות הקדימו את מועד ההכרה בהכנסות בדוחותיהן הכספיים, וכל זאת על
15 מנת להציג מצגי שווא על אודות עמידת קבוצת נגב קרמיקה ביעדיה. כתוצאה ממעשי הנאשמים,
16 כך על פי כתב האישום, כללו הדוחות הכספיים של אפריקה ישראל תעשיות פרטים מטעים בין
17 השנים 2011-2014.

18

19 **באישום השני** נטען כי בהוראת מר מוטולה ומר איבשיץ, ביצעו הנאשמת 3, גבי דורי וגבי יופה
20 רישומים כוזבים במסמכי קבוצת נגב קרמיקה, שהובילו לכך שקבוצת נגב קרמיקה ואפריקה
21 ישראל תעשיות, דיווחו בדוחותיהן הכספיים על הכנסות כפולות, וכל זאת על מנת להציג מצגי שווא
22 על אודות עמידת קבוצת נגב קרמיקה ביעדיה. הנאשמת 3 הודתה כי מר מוטולה הנחה אותה למצוא
23 דרך, ביחד עם מר איבשיץ לסגור את הפער בין יעדי קבוצת נגב קרמיקה לתוצאות בפועל. הנאשמת
24 3 הודתה עוד כי מר איבשיץ הנחה אותה להקטין את הפער ע"י רישום הכנסות פיקטיביות כפולות
25 בקבוצת נגב קרמיקה. בסעיפים 76-78 לכתב האישום המתוקן בעניינה, מפורט האופן בו ביצעה
26 זאת. כן הודתה הנאשמת 3 כי כדי להסתיר את המעשים המרמתיים הנחה אותה מר איבשיץ לחתום
27 על חשבוניות בשם הלקוחות, כך שיחזו להראות כחשבוניות שהופקו בגין אספקת סחורה אמיתית,
28 ובכך להסתיר את העובדה שמדובר בהכנסות פיקטיביות. הנאשמת 3 הודתה כי זייפה באופן זה
29 כמאתיים חשבוניות ושמרה אותן במשרדה.

30

31 עוד הודתה הנאשמת 3 במסגרת אישום זה כי פעלה בהנחיית מר איבשיץ לזכות לקוחות, ע"י הסבת
32 ההוצאות למפעל בירוחם, כמפורט בסעיפים 86-94 לכתב האישום, והפרה בכך את הוראת סעיף 36
33 לחוק ניירות ערך.

34

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

05 פברואר 2020

ת"פ 19-07-59453 ישראל נ' מוטולה ואח'

לפני כבוד השופטת מיכל אגמון-גונן

1 באישום השלישי (שאינו מיוחס לנאשמת 3 אך מובא למען שלמות התמונה), נטען כי מר קליין ומר
2 גרוהר היו מודעים לקיומם של פרטים מטעים בדוחות הכספיים של ויה ארקדיה וסופר קרמיק, וכן
3 היו מודעים לכך שהדוחות הכספיים שלהם מאוחדים לדוחותיה השנתיים והרבעוניים של אפריקה
4 ישראל תעשיות. למרות זאת חתמו על דוחותיהן הכספיים ואישרו את הנתונים הכספיים שלהן.
5 כתוצאה ממעשי הנאשמים, כך על פי כתב האישום, כללו הדוחות הכספיים של אפריקה ישראל
6 תעשיות, פרטים מטעים בין השנים 2012-2014.

7
8 על פי האישום הרביעי (גם הוא אינו מיוחס לנאשמת 3, אך מובא למען שלמות התמונה), הנחה מר
9 איבשיץ, בידיעתו ובהסכמת מר מוטולה, את מר דוד, הנאשם 6, שהודה במיוחס לו, ואת גבי יופה,
10 לבצע רישומים כוזבים במסמכי קבוצת נגב קרמיקה, שהביא לכך שקבוצת נגב קרמיקה ואפריקה
11 ישראל תעשיות דיווחו בדוחותיהן הכספיים על מלאי ביתר. זאת, על מנת להציג מצגי שווא על
12 אודות עמידת קבוצת נגב קרמיקה ביעדיה. כתוצאה ממעשי הנאשמים, כך על פי כתב האישום,
13 כללו הדוחות הכספיים של אפריקה ישראל תעשיות פרטים מטעים בין השנים 2011-2014.

14
15 באישום החמישי נטען כי במסגרת בדיקת רואי החשבון המבקרים שנערכה לקראת פרסום הדוחות
16 הכספיים לשנת 2014, זיהו רואי החשבון המבקרים חלק מהרישומים הכוזבים שפורטו באישומים
17 1 ו-2. על כן מר מוטולה, מר איבשיץ, הנאשמת 3, גבי דורי ומר ראוכורגר, הציגו מצגי שווא לרואי
18 החשבון המבקרים, במטרה להסוות את הרישומים הכוזבים ובמטרה לתארם כרישומים שגויים
19 שנעשו בשגגה ובמטרה להסתיר רישומים כוזבים נוספים בדוחותיהן הכספיים של קבוצת נגב
20 קרמיקה ואפריקה ישראל תעשיות. כתוצאה מכך הונחה דעתם של רואי החשבון המבקרים, והם
21 אישרו את הדוחות הכספיים של קבוצת נגב קרמיקה ואפריקה ישראל תעשיות.

22
23 במסגרת האישום החמישי, הודתה הנאשמת 3, כי אמרה לרואי החשבון המבקרים, יחד עם אחרים,
24 כי החיוב הכפול נגרם בשל טעות מחשובית, והסתירה, יחד עם אחרים, את העובדה שסכום
25 החשבוניות הכפולות בנגב קרמיקה גבוה מסכום של 2.5 מיליון שקלים, ושכנוסף יש חשבוניות
26 כפולות בויה ארקדיה ובסופר קרמיק, כמו כן הודתה כי הסתירה, יחד עם אחרים את העובדה
27 שהחיובים הכפולים, והקדמת הכנסה במחלקת סוחרים בוצעו באופן מכוון בכל קבוצת נגב
28 קרמיקה, על מנת לעמוד ביעדי הקבוצה.

29
30 באישום השישי נטען כי בתחילת 2015 ולאחר פיטוריו של מר מוטולה, הגיעו לידי אפריקה ישראל
31 תעשיות ידיעות הנוגעות לאי סדרים חשבונאיים, שנבחנו על ידי החברה. לנוכח בדיקות אלו פעלו
32 מר מוטולה, מר איבשיץ והנאשמת 3 גבי דורי, מתוך כוונה להכשיל הליך שיפוטי צפוי. במסגרת זו
33 נטען כי מר איבשיץ ביקש ממנה לומר לגורמים הבודקים כי הוא אינו קשור לאי הסדרים, וכי תזכיר
34 רק את שמו של מר מוטולה, וכי מר מוטולה ביקש ממנה כי תייחס הכל למר קליין.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

05 פברואר 2020

ת"פ 19-07-59453 ישראל נ' מוטולה ואח'

לפני כבוד השופטת מיכל אגמון-גונן

1

2 האישימים השביעי והשמיני נוגעים אישית למר מוטולה וגב' בן יוסף אינם קשורים לתכנית
3 הכוללת המיוחסת לנאשמים, ועל כן לא אפרט לגביהם בגזר דין זה.

4

5 התמונה המצטיירת לגבי הנאשמת 3 היא של מי שהונחתה לבצע עבירות פליליות כדי להציג מצג
6 של עמידה ביעדי הקבוצה, ומאוחר יותר על מנת להסתיר מצגי שווא ורישומים כוזבים אלו, כאשר
7 מי שהנחו אותה לפעול כך היו, על פי הנטען, מר מוטולה ומר איבשיץ.

8

9

2. הסדר הטיעון

10 הסדר הטיעון אינו משנה פרטים משמעותיים במיוחס לנאשמת 3, ובאישימים שיוחסו לה. על פי
11 הסדר הטיעון הנאשמת 3 תודה ותורשע במעשים ובעבירות שיוחסה לה בכתב האישום המתוקן
12 בעניינה, ותוצאה עונש מאסר של ארבעה חודשים מאחורי סורג וברית, תשלם קנס של 100,000
13 שקלים, וכן ייגזר עליה מאסר על תנאי לשיקול דעת בית המשפט.

14

15

3. טיעוני הצדדים לעונש

16 הסדר הטיעון שהוצג לבית המשפט הוא הסדר טיעון סגור, ששני הצדדים עתרו לכך שבית המשפט
17 יכבדו כלשונו.

18

19

3. א. טיעוני המאשימה

20 ב"כ המאשימה הבהיר בפתח דבריו, כי הסדר הטיעון עם נאשמת 3 הוא אחד מתוך קבוצה של
21 הסדרים שנחתמו מול מי שהמאשימה רואה בהם כנאשמים משניים בתיק, קרי: אותם שכירים
22 בחברות הפרטיות שקיבלו את ההנחיה לבצע את העבירות מהנאשמים המרכזיים, מנהליהם,
23 נאשמים 1 ו-2, וכי השיקולים בעניינה של נאשמת 3, או לפחות חלקם המכריע יפה גם לנאשמים
24 המשניים האחרים עמם הגיעה המאשימה להסדרי טיעון.

25

26 ב"כ המאשימה עמד על כך שהמאשימה איזנה, כנדרש לטעמה, בין שני שיקולים נוגדים. מחד, את
27 החומרה הרבה שבמעשי נאשמת 3 שמצאו ביטויים בכמות העבירות הרבה שביצעה, לסוגי העבירות
28 השונים שביצעה, משכן הארוך ומידת התחכום והתכנון שליוותה אותם, כמו גם את מעשי ההסתרה
29 שביצעה, שעלו גם הם לכדי עבירות נוספות; מאידך, לקולא, חלקה היחסי של נאשמת 3 בביצוע
30 העבירות והשפעתם של הנאשמים המרכזיים עליה, כמו גם על הנאשמים המשניים האחרים.

31

32 ב"כ המאשימה הוסיף וטען כי לאור ריבוי העבירות והנזק שגרמו הפגיעה באינטרסים המוגנים
33 עליהם נועדו להגן עבירות הדיווח הינה רבה. ב"כ המאשימה עמד על כך שהערך החברתי המוגן על
34 ידי חובות הדיווח הוא קיומו של שוק הון משוכלל, שוויוני ושקוף למשקיעים אשר יאפשר להם
35 לקבל החלטות השקעה מושכלות המבוססות על המידע הגלוי שנמצא בידיהם. לכן, אחד העקרונות

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

05 פברואר 2020

ת"פ 19-07-59453 ישראל נ' מוטולה ואח'

לפני כבוד השופטת מיכל אגמון-גונן

1 הבסיסיים העומדים בבסיס חובות הגילוי הוא עקרון הגילוי הנאות. אחד המקומות המרכזיים
2 למתן גילוי למשקיעים על אודות הנתונים החשובים להשקעתם ולדו-שיח שבין התאגיד לבינם, הם
3 הדוחות הכספיים – הן הרבעוניים, הן השנתיים. לכן, הכללת פרטים מטעים באופן שיטתי במשך
4 מספר שנים, בכל רבעון בסכומים מהותיים, בסעיפים מהותיים בדוחות הכספיים, עומדת בסתירה
5 מוחלטת לעקרון הגילוי ופוגעת באופן משמעותי באינטרס המוגן.
6
7 ב"כ המאשימה המשיך ופירט את השיקולים שעמדו לנגד עיני המאשימה, שעה שבחרה להגיע
8 להסדר מקל עם נאשמת 3, כמו גם עם הנאשמים המשניים האחרים. לדבריו, מידת ההשפעה של
9 הנאשמים המרכזיים על נאשמת 3 וחלקה היחסי המופחת ביחס אליהם, מקלה עמה בשני
10 אספקטים מרכזיים: האספקט הראשון, נובע מכך שמדובר בנסיבה מקלה שיש בה כדי להפחית את
11 מתחם העונש לפי תיקון 113, סעיף 40ט(א)(2). ב"כ המאשימה עמד על כך שנאשמת 3 הייתה מנהלת
12 שירות לקוחות בחברה פרטית, מנהלת זוטרה יחסית, שכל העבירות שביצעה, כמו גם כל העבירות
13 המיוחסות לשמונת הנאשמים המשניים האחרים, בוצעו כולם על פי הוראותיהם של המנהלים
14 הבכירים, נאשמים 1 ו-2.
15
16 ב"כ המאשימה הדגיש כי עמדת המאשימה, כפי שמפורט בכתב האישום, היא כי נאשם 1 שלט ביד
17 רמה בקבוצת נגב קרמיקה, וכי נאשם 1, מר מוטולה, יחד עם נאשם 2, מר איבשיץ, ניצלו את מעמדם
18 הבכיר בקבוצה, כדי להשיג את שיתוף הפעולה של הכפופים להם בהצגת מצגי שווא אודות עמידת
19 הקבוצה ביעדיה. על כן, לעמדת המאשימה, מדובר במקרה ייחודי שבו יש לתת משקל רב להשפעתם
20 של נאשמים 1 ו-2 על יתר הנאשמים המשניים, ובכלל זה גם על נאשמת 3.
21
22 ב"כ המאשימה עמד על היבט נוסף, המצדיק הקלה עם הנאשמת 3, והוא שאחריותה הדיווחית
23 פחותה באופן ניכר מזו של הנאשמים העיקריים, הנאשמים 1 ו-2. ב"כ המאשימה עמד על כך שעל
24 פי חוק ניירות ערך, חובות הדיווח ועבירות הדיווח הן בראש ובראשונה של התאגיד עצמו ולא של
25 האורגנים, כך על פי סעיף 36 לחוק ניירות ערך. התאגיד בתורו, מטיל את חובות הדיווח שלו
26 והאחריות לקיומם על אורגנים מטעמו. האורגנים הם אותם אלו החותמים על הדוחות הכספיים
27 של התאגיד או מי שמשמשים כשומרי סף מטעם התאגיד.
28
29 ב"כ המאשימה הדגיש לעניין זה כי בעוד שנאשם 1 חתם על הדוחות הכספיים, הן של החברה
30 הציבורית, הן של חברות הבת הפרטיות, ונאשם 2 היה איש הכספים הבכיר בקבוצת החברות
31 הפרטיות וחתם על הדוחות הכספיים של חברת נגב קרמיקה, הרי שנאשמת 3 לא היתה אמונה כלל
32 על הדיווחים בחברה הציבורית או בחברות הפרטיות; היא לא היתה שומרת סף באף אחת מהן
33 והיא לא כיהנה כדירקטורית באף אחת מהן. כל ההנחיות לביצוע עבירות הדיווח ניתנו לה מפיהם
34 של הנאשמים המרכזיים.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

05 פברואר 2020

ת"פ 19-07-59453 ישראל נ' מוטולה ואח'

לפני כבוד השופטת מיכל אגמון-גונן

1

2 ב"כ המאשימה עמד גם על החשיבות בהודאתה ובחרטה שהביעה, כבר בחקירותיה ברשות לניירות
3 ערך. משקל נוסף נתנה המאשימה גם למצבה הכלכלי, הרפואי, ולמצבו הרפואי של אחד מילדיה.

4

5 אשר לענישה הנוהגת, הבחין ב"כ המאשימה בין עבירות דיווח הנלוות לעבירות חמורות יותר, שאז
6 עבירות אלו "נבלעות" כלשונו, במתחם הענישה של העבירה המרכזית והחמורה יותר, לבין מקרים,
7 כמו זה שלפנינו, בהם עבירות הדיווח הכוזב הן העבירות המרכזיות. ב"כ המאשימה הציג פסיקה
8 בה הוטלו עונשים חמורים יותר בשל עבירות דיווח פחותות, אולם באותם מקרים היה מדובר במי
9 שחבו בחובות הדיווח.

10

11 לאור הפסיקה, ולאור תיקון חוק ניירות ערך והחמרת הענישה משלוש לחמש שנות מאסר, מתחם
12 הענישה צריך להיות לדעת המאשימה עד 14 חודשי מאסר בפועל. על כן, כך לטענת המאשימה, עונש
13 של 4 חודשי מאסר בפועל לצד 100,000 שקל קנס הוא עונש ראוי, גם אם מקל.

14

15 3. ב. טיעוני נאשמת 3

16 ב"כ נאשמת 3, עו"ד ליטן, חזר על דברי ב"כ המאשימה לעניין תפקידה המשני של הנאשמת
17 במסכת העולה מכתב האישום, הדגיש ששיתפה פעולה למן הרגע הראשון וסייעה בקידום החקירה
18 והבאת הנאשמים העיקריים לדין.

19

20 ב"כ נאשמת 3 הדגיש, כי בניגוד למקרים שהביא ב"כ המאשימה, בהם מדובר היה באנשי שוק ההון,
21 הרי שנאשמת 3 נטולה השכלה אקדמאית וחשבונאית ואינה מצויה כלל בשוק ההון. לטענתו,
22 בנסיבות אלו, ברור כי הנאשמת שימשה כשלוחה מתאימה מצד הנאשמים 1 ו-2, כדי לבצע את
23 העבירות בהן הודתה. זאת, כאשר לה עצמה, לא נולד כל רווח מביצוע העבירות, מה שלא היה נכון
24 בעניינם של הנאשמים 1 ו-2. לטענתו, נאשמת 3 זכתה ל"הטבות" שוליות לחלוטין, זוטות, כאשר
25 היא עצמה, להבדיל משולחיה, לא זכתה לבונוסים שהתלוו להגדלת ההכנסות. לדבריו, כפי שעולה
26 מכתב האישום, הנאשמת 3 עבדה כשכירה, שהוטלו עליה משימות שונות, כשהנאשמים האחרים
27 הטילו זאת עליה, דווקא בשל העדר הבנה מצדה בשוק ההון וכללי החשבונאות.

28

29 כן הדגיש ב"כ הנאשמת 3 את העובדה שנאשמת 3 סבלה וסובלת עד כה עונשים רבים, עוד טרם נגזר
30 דינה, מאז פיטוריה בשנת 2015. לדבריו, עונשים אלו החלו בחורבן הכלכלי המלא, אשר הוביל את
31 הנאשמת ומשפחתה לכמעט אובדן של כל מה שהם בנו במשך עשורים, כאנשים קשי יום שביקשו
32 להתפרנס. זאת כתוצאה, בראש ובראשונה, של אובדן מקור הפרנסה שלה, לצד כתבות ענק
33 בעיתונים לרבות תמונתה, מה שלא אפשר לה למצוא מקור פרנסה אחר, כאשר לכולם היה ידוע
34 שנאשמת 3 היא אחת החשודות או העצורות בפרשייה דנן. המשמעות היתה, כי 5 שנים מהיום בו

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

05 פברואר 2020

ת"פ 19-07-59453 ישראל נ' מוטולה ואח'

לפני כבוד השופטת מיכל אגמון-גונן

1 התפוצצה הפרשה ועד היום, שהנאשמת ביחד עם משפחתה פשוט מנסים לשרוד. עוד ציין כי
2 כתוצאה מפרסום נרחב של הפרשה בתקשורת היו תקופות בהן ילדיה לא יכלו לצאת מהבית בשל
3 ההד התקשורתי והחדשותי בו הוצגה הנאשמת בכוונת מכוון, כ"פושעת" בפרשיה.

4
5 ב"כ נאשמת 3 תיאר גם תופעות לוואי קשות נוספות כמו התקפי חרדה שהובילו את הנאשמת
6 חדשות לבקרים לחדרי המיון, וגרר עמו צורך בטיפולים פסיכולוגיים ופסיכיאטריים. ב"כ נאשמת
7 3 הגיש תיעוד רפואי נרחב לעניין זה.

8
9 עוד ציין ב"כ נאשמת 3 את העובדה שבמהלך התקופה הזו, בנה של הנאשמת 3 לקה במום לבבי
10 חמור מאד.

11 על אף כל אלו, הנאשמת מסכימה לרצות עונש מאסר בפועל, כדי לכפר על מעשיה. לדבריו, לאשה
12 כמוה, נעדרת עבר פלילי, בת כ-50, אם לילדים, אחד מהם בן כ-12, המשמעות של ריצוי עונש מאסר
13 בפועל הוא קשה ביותר. לדבריו, הסכמת נאשמת 3 להסדר טיעון במסגרתו תרצה עונש מאסר
14 מאחורי סורג וברית, מעיד יותר מכל על החרטה והרצון של הנאשמת לכפר על מעשיה, הגם שנעשו
15 בהוראת שולחיה, נאשמים 1 ו-2.

16
17 עוד הוסיף ב"כ נאשמת 3 כי כיון שנאשמת 3 שיתפה פעלה כבר בחקירות שנערכו ברשות ניירות
18 ערך, היא הביאה לחסכון משמעותי בזמן ציבורי ובזמן שיפוטי. בנוסף, לדבריו, בהודיית הנאשמת
19 בביצוע המעשים המיוחסים לה ועוד בתחילת הפרשה, יש כדי לסייע לבית המשפט לעשות משפט.

20
21 שני הצדדים ביקשו מבית המשפט לכבד את הסדר הטיעון.

22
23 לאחר דברים אלו חזרה הנאשמת והביע חרטה על מעשיה.

24
25
26 **דיון והכרעה**

27 בפתח הדברים אציין כי הסדר הטיעון במקרה זה מקל מאד עם נאשמת 3 לאור העבירות הרבות
28 שביצעה וחומרתן. עם זאת, אני סבורה כי יש לתת משקל משמעותי לנסיבות ביצוע העבירות, היינו,
29 שעל פי המתואר בכתב האישום, בוצעו על פי הוראות מפורשות של הממונים עליה (נאשמים 1 ו-2),
30 במצב דברים בו על הנאשמת לבחור בין מילוי הוראות, גם אם לא חוקיות, תוך ריצוי הממונים
31 עליה, ואף קבלת טובות הנאה מסוימות גם אם לא מאד משמעותיות (ושאינן נגזרות מהיקף
32 העבירות) לבין פניה לממונים או לרשויות, מה שהיה מביא ככל הנראה לפיטוריה ואבדן מקור
33 פרנסתה, מה שהיה קורה גם אם הייתה עוזבת את מקום העבודה כדי לבצע את העבירות,
34 הבחירה קשה. ברור כי הבחירה שבחרה נאשמת 3 הייתה לא ראויה ועליה להיענש. אולם נסיבותיה,
35 העדר השכלה מחד, והמעמד והמשכורת הטובים יחסית אליהם הגיעה מאידך, מחייבים לקחת זאת
36 בחשבון במסגרת הענישה שיש להטיל עליה.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

05 פברואר 2020

ת"פ 19-07-59453 ישראל נ' מוטולה ואח'

לפני כבוד השופטת מיכל אגמון-גונן

1

2

וכעת אפנה לגזירת הדין על פי הוראות חוק העונשין.

3

4 **4. גזירת הדין על פי סימן א'1 לפרק ו' בחוק העונשין (הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה)**

5

4.1. אופן גזירת הדין – כללי

6

סימן א'1 לפרק ו' בחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: **סימן א'1** ו-**חוק העונשין**), בהתאמה, עוסק

7

בהבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה. סימן זה הוסף לחוק העונשין במסגרת תיקון 113 לחוק

8

העונשין (ס"ח תשע"ב 2330, מיום 10.1.12, להלן: **תיקון 113**). התיקון התבסס על מסקנות הוועדה

9

לענייני דרכי ההבניה של שיקול הדעת השיפוטי בגזירת הדין – **דין וחשבון (1997)** בראשות השופט

10

(בדימוס) א' גולדברג (להלן: **דו"ח ועדת גולדברג**). סעיף 40 לחוק קובע את מטרת התיקון והיא:

11

"לקבוע את העקרונות והשיקולים המנחים בענישה, המשקל שיש לתת להם והיחס ביניהם, כדי

12

שבית המשפט יקבע את העונש המתאים לנאשם בנסיבות העבירה". מכוח התיקון (סעיפים 40א-

13

40טו לחוק העונשין), על בית המשפט לקבוע תחילה את מתחם הענישה הראוי בגין העבירה

14

בנסיבותיה, ורק אז, ולאחר שנלקחו בחשבון נסיבותיו האישיות של הנאשם, על בית המשפט לגזור

15

את דינו בתוך מתחם הענישה (למעט מקרים חריגים בהם ניתן לסטות ממתחם זה). חשיבות התיקון

16

היא בהבחנה שיש לעשות בין האשם והגמול הראוי לעבירה כשלעצמה (שיקולים אובייקטיביים)

17

לבין שיקולים אינדיבידואליים הנוגעים לנאשם (לניתוח החוק ומטרותיו ראו: הצעת חוק העונשין

18

(תיקון מס' 92) (הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה), התשס"ו-2006, ה"ח הממשלה 241; רות

19

קנאי, "הבניית שיקול הדעת של השופט בקביעת העונש בעקבות דוח ועדת גולדברג", **מחקרי משפט**

20

ט"ו (תשנ"ט-1999) 147 (להלן: **קנאי, הבניית שיקול הדעת**) וכן סיגל קונוט, אפרת חקאק ואיתמר

21

גלבפיש, **ימי מפחד מהבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה? על ערכאת הערעור ותיקון 113** בתוך:

22

משפט צדק? ההליך הפלילי בישראל – כשלים ואתגרים, 267 (בעריכת אלון הראל, מתוך הסדרה:

23

משפט חברה ותרבות, בעריכת אסף לחובסקי, להלן: **קונוט, חקאק וגלבפיש, הבניית הענישה ו-**

24

משפט צדק? ההליך הפלילי בישראל – כשלים ואתגרים, בהתאמה (תשע"ח-2017).

25

26

החוק קובע מבחן דו שלבי בגזירת עונשו של נאשם. בשלב הראשון, על בית המשפט לקבוע מהו

27

מתחם הענישה ההולם, בהתחשב בחומרת העבירה ובנסיבות ביצועה. מבחן נורמטיבי-אובייקטיבי.

28

בשלב השני על בית המשפט לבחון אם מתקיימים שיקולים חריגים הנוגעים לנאשם ומצדיקים

29

לסטות מהמתחם שנקבע בשלב הראשון – פוטנציאל שיקום מיוחד (שאז ניתן לחרוג מהמתחם

30

לקולא) או הגנה על הציבור (שאז ניתן לחרוג מהמתחם לחומרא), ובשלב השלישי על בית המשפט

31

לבחון את נסיבותיו של הנאשם שלפניו (לקולא ולחומרא), ולאורך לגזור את עונשו (על חשיבות

32

ההבחנה בין השלבים ומהותם ראו דבריו של כב' השופט ע' פוגלמן בע"פ 2918/13 **אחמד דבס נ'**

33

מדינת ישראל (2013) בפסקה 6 לפסק דינו).

34

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

05 פברואר 2020

ת"פ 19-07-59453 ישראל נ' מוטולה ואח'

לפני כבוד השופטת מיכל אגמון-גונן

1 במקרה שלפני עונשה של הנאשמת 3 הוצג כעונש מוסכם במסגרת הסדר טיעון. במקרה כזה אין
2 לפרט בהרחבה את מתחם הענישה, ואין מקום לעמוד על היחס בין מתחם הענישה להסדר הטיעון
3 (לפירוט בעניין זה ראו פסק דיני בעניינו של הנאשם 6, מיכאל קרמר בת"פ (ת"א-יפו) 17-01-18772
4 מדינת ישראל נ' ליבוביץ' (פורסם בנבו, 18.2.18). זאת, כיון שעל פי פסיקת בית המשפט העליון יש
5 לעמוד על מתחם הענישה רק כאשר בית המשפט שוקל להתערב בהסדר הטיעון, שנראה על פני
6 הדברים כנופל מחוץ למתחם הענישה.
7
8 בע"פ 6943/16 גנדי גלקין נ' מ"י (מיום 28.1.18, להלן: עניין גלקין), קבע כב' השופט נ' הנדל
9 (בפסקה 3 לפסק דינו):

10
11 "הקשר בין תיקון 113 לבין הסדרי טיעון אינו ברור. די לומר כי התיקון אינו
12 מתייחס למצב של הסדר טיעון. צודק בית משפט קמא כי על פי גישה אחת של בית
13 משפט זה, בתיק מעין זה על בית המשפט לקבוע מתחם. בית המשפט המחוזי עשה
14 את המלאכה בהרחבה כמקובל בתיקים שמסתיימים ללא הסדר טיעון עם טווח
15 ענישה מוסכם. עם זאת, אין לשכוח כי ישנן גם גישות אחרות באשר לנדרש מן
16 הערכאה המבררת ביחס לקביעת עונש במסגרת הסדר טיעון הכולל טווח ענישה
17 מוסכם.

18 לטעמי, אין זה נכון או ראוי – ודאי במקרה כזה – להרחיב בקביעת המתחם. כאמור
19 יש לאבחן בין רכיבי תיקון 113 לבין מידת ההתערבות של בית המשפט בהסדרי
20 טיעון. בית משפט זה בהרכב מורחב קבע את הכללים הרלוונטיים בנדון (ראה: ע"פ
21 1958/98 פלוני נ' מדינת ישראל, פ"ד נז 620-621, 577 (1) פסקה 24 לפסק דינה
22 של הנשיאה ד' ביניש(2002) להלן: הלכת פלוני)). זהו המוקד. זאת, במיוחד בתיק
23 מסוג זה, אשר על פני הדברים טווח הענישה המצוי בהסדר הטיעון לא נופל מחוץ
24 למתחם הענישה. הדיון הנדרש אינו נסוב סביב דחיית ההסדר, אלא סביב כימות
25 העונש הסופי בתוך הטווח שנקבע. במקרים כאלה אינני סבור כי יש צורך להרחיב
26 במלאכת קביעת מתחם הענישה. אין צורך להידרש למקרים קשים יותר בהם בית
27 המשפט שוקל, על פי הלכת פלוני, האם להתערב בהסדר הטיעון".

28
29 עם זאת, אעמוד בקצרה על השיקולים לקביעת מתחם הענישה במקרה זה, כדי לבחון האם העונש
30 עליו הוסכם נכלל במתחם זה, לאור היותו על הרף הנמוך מאד בעבירות מסוג אלו בהן הורשעה
31 הנאשמת 3, ויש לבחון האם הוא נופל בתוך מתחם הענישה או מחוצה לו.

32
33 ואקי ורבין, הבניית הענישה, עמדו על שלושה רכיבי פעולה בהם ניתן לעשות שימוש לצורך קביעת
34 מתחם הענישה (שם, בעמ' 430):

35
36 "רכיב ראשון – קביעת החומרה המושגית של מעשה העבירה באמצעות בחינת
37 הערך החברתי המוגן; רכיב שני – קביעת החומרה הקונקרטי של העבירה
38 באמצעות בחינת הנסיבות הקשורות לביצועה; רכיב שלישי – שמירה על מידת מה
39 של רצף עונשי על ידי התחשבות במצב שקדם לחקיקת תיקון מס 113, באמצעות
40 בחינת מדיניות הענישה הנהוגה."
41

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

05 פברואר 2020

ת"פ 19-07-59453 ישראל נ' מוטולה ואח'

לפני כבוד השופטת מיכל אגמון-גונן

לכך אפנה עתה.

4.2. השיקולים לבחינת מתחם הענישה

4.2.א. הערך החברתי המוגן וחומרת העבירה - קביעת החומרה המושגית של מעשה העבירה

הנאשמת 3 הורשעה בריבוי עבירות של פרטים מטעים בדוחות כספיים על מנת להטעות משקיע סביר – 28 עבירות על פי סעיף 53(א)(4) לחוק ניירות ערך; עבירות רבות של רישום כוזב במסמכי תאגיד, עבירות על סעיף 423 לחוק העונשין; עבירות רבות של מנהלים ועובדים בתאגיד, על פי סעיף 424(2) לחוק העונשין; עבירות רבות של זיוף, עבירות לפי סעיף 418 לחוק העונשין, ועבירה של קבלת דבר במרמה, על פי סעיף 415 לחוק העונשין. מדובר בעבירות על חוק ניירות ערך, וחוק העונשין, שעניינן דיווח ושקיפות בדוחות הכספיים של תאגידיים בכלל, ותאגידיים ציבוריים בפרט. כפי שציין בצדק ב"כ המאשימה, הערך המוגן הוא תקינות שוק ההון, המהווה בסיס לפעילות הכלכלית של המשק כולו. במקרה זה פגעה הנאשמת 3 בערכים המוגנים בבסיס עבירות אלו.

4.2.ב. קביעת החומרה הקונקרטי של העבירה באמצעות בחינת הנסיבות הקשורות לביצועה שיש

להתחשב בהן בקביעת מתחם הענישה

סעיף 40 ט' לחוק העונשין מונה רשימה לא סגורה של נסיבות הנוגעות לביצוע העבירה, בהן על בית המשפט להתחשב בעת קביעת מתחם הענישה. היינו, בשלב זה יש לבחון את חומרת העבירות הקונקרטיות שבוצעו, במקרה שלפניי, ע"י נאשמת 3, לאור נסיבות שאינן נמנות עם יסודות העבירה, אך התקיימו במקרה הקונקרטי. להלן אתייחס לנסיבות הרלבנטיות לעניינה של נאשמת 3:

התכנון שקדם לביצוע העבירה (סעיף 40ט(א)(1))

יש לקחת בחשבון לעניין חומרת המעשים האם קדם תכנון לביצוע העבירה. שכן, ככל שעבירה מתוכננת יותר חומרתה עולה, כיוון שלא ניתן לייחס את ביצועה ליצר או פיתוי רגעי. במקרה שלפניי, כפי שעולה מעובדות כתב האישום המתוקן, הנאשמת 3 ביצעה עבירות רבות על פני מספר שנים, אולם, לא עשתה זאת מיוזמתה. כלומר מדובר בעבירות מתוכננות אולם התכנון לא היה של הנאשמת שנעדרת השכלה חשבונאית או השכלה אקדמית אחרת.

חלקה היחסי של הנאשמת בביצוע העבירה (סעיף 40ט(א)(2))

כפי שצינתי בפתח הדברים, קביעת חלקה היחסי של הנאשמת בפרשה, נגזרת כמובן, מהאישומים כנגד הנאשמים 1 ו-2. אני חוזרת ומבהירה כי האמור לעיל ולהלן בעניינה של הנאשמת 3 הוא על פי עובדות כתב האישום, הא ותו לא. אין בכך כדי להביע עמדה כלשהי לגבי נכונות העובדות הנטענות בכתב האישום, כאשר עניינם של הנאשמים האחרים טרם נדון, ונאשם 1 אף טרם השיב לכתב האישום.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

05 פברואר 2020

ת"פ 19-07-59453 ישראל נ' מוטולה ואח'

לפני כבוד השופטת מיכל אגמון-גונן

1

2 לענייננו, מדובר בנאשמת משנית, שעל פי כתב האישום ביצעה הוראות של הממונים עליה. כפי
3 שציין בא כוחה, מדובר בנאשמת בעלת השכלה תיכונית בלבד, שאולי דווקא בשל כך, ובשל תלותה
4 במקום העבודה, וחוסר היכולת בכישוריה למצוא פרנסה משמעותית חלופית, אולי דווקא בשל כך
5 הורו לה לבצע את העבירות בפועל.

6

7

הנזק שנגרם מביצוע העבירה (סעיף 40ט (א)(4))

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

ככל שהנזק מביצוע העבירה עולה, כן מדובר בעבירה חמורה יותר. במקרה זה אין מחלוקת כי הנזק
בדיווחים כוזבים הוא גדול, אולם בשל חלקה היחסי הקטן של הנאשמת, קשה לייחס לה את
מרביתו.

ג.4.2. בחירת מדיניות הענישה הנהוגת והראויה

השיקול השלישי אותו יש לשקול בבחינת העונש הראוי הוא רצף בענישה או התייחסות לענישה
בנסיבות דומות, ולעמוד על מדיניות הענישה הראויה.

בדברי ההסבר להצעת החוק, במסגרתה נתקק סימן א'1 לחוק העונשין (תיקון 113) נאמר כי יש
לעשות שימוש במדיניות הענישה הנהוגת, רק אם "המדיניות הנהוגת משקפת את עקרון
ההלימות... ואילו כאשר יש פער בינה לבין המדיניות הראויה תועדף המדיניות הראויה". אמנם
המילים "המדיניות הראויה" הושמטו מהחוק, אך נראה, כי כפי שמציינים ואקי ורבין, הבניית
הענישה, ממילא על בית המשפט לקבוע את המתחם על פי עקרון ההלימה. לדבריהם (בעמ' 437):

"מדיניות הענישה הראויה" משמעה ענישה בהתאם לעקרון ההלימה, שממילא
מחויבת. לאור כך, אם מצא בית המשפט שגזר הדין שניתן לפני התיקון (מדיניות
הענישה הנהוגת) מבטא את עקרון ההלימה, הלה ישתמש בו כדי לגזור את מתחם
העונש ההולם. אם מצא בית המשפט שגזר הדין שניתן לפני התיקון מבטא עיקרון
אחר, עליו להתעלם ממנו ולקבוע מתחם על פי המדיניות הראויה הנגזרת מעקרון
ההלימה. נמצא אפוא שהמדיניות הנהוגת נועדה לשמש כלי עזר לקביעת המתחם
רק כאשר היא ניתנה מתוך גישה גמולנית".

כב' השופטת ע' ארבל בע"פ 1323/13 רך חסן נ' מ"י (פורסם בנבו, 2013, להלן: עניין חסן, בפסקה
11 לפסק דינה), עמדה על כך כי "אין זהות בין מתחם העונש לבין טווח הענישה המקובל", שכן
טווח הענישה המקובל מבטא את מדיניות הענישה הנהוגת, וכאמור זו התחשבה רק במקצת
השיקולים המשפיעים על עיצובו של המתחם (עוד ראו לעניין זה ע"פ 4115/08 אבנר גלעד נ' מדינת
ישראל (פורסם בנבו, 2011), פסקה 37 לפסק דינו של כב' השופט (כתארו אז) אשר גרוניס.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

05 פברואר 2020

ת"פ 19-07-59453 ישראל נ' מוטולה ואח'

לפני כבוד השופטת מיכל אגמון-גונן

1
2 בהצעת חוק העונשין (תיקון מס' 128) (הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה), התשע"ו-2016
3 (ה"ח הממשלה, 1052 (2016), להלן: הצעת החוק לתיקון הבניית שיקול הדעת), מוצע לתקן את
4 סימן א'1, בין השאר לעניין מדיניות הענישה המקובלת. על פי דברי ההסבר, מאז תיקון החוק בעניין
5 זה נצבר ניסיון שהציף כמה בעיות וקשיים, שאחת מהן היא אי השוויון בענישה, גם לאחר תיקון
6 113. על כן מוצע להקים וועדה מייעצת לענייני ענישה, שתפקידה יהיה לאסוף מידע ולערוך מחקרים
7 על מדיניות הענישה, וממצאיה ישמשו את בית המשפט בבואו לקבוע את מדיניות הענישה הנהוגה,
8 לצורך קביעת העונש ההולם (דברי ההסבר להצעת החוק, בעמ' 1078). מהאמור לעיל עולה שיש
9 להתייחס לעניין הענישה הנהוגת.

10
11 ב"כ המאשימה עמד על הפסיקה בהקשר זה. אכן, אין הרבה פסיקה בעבירות דיווח שהינן העבירות
12 המרכזיות, להבדיל מעבירות נלוות. מרבית הפסיקה עוסקת אכן במי שחובות הדיווח היו מוטלים
13 עליהם, מה שאין כן בעניינה של נאשמת 3. עם זאת, אציין כי בע"פ 5640/97 רפאל רייך נ' מדינת
14 ישראל, פ"ד נג (2) 433 (1999), שם הושתו על דירקטור, שהיה חייב בחובות דיווח כדירקטור, 12
15 חודשי מאסר מאחורי סורג ובריח בגין ביצוע של 41 עבירות דיווח לפי סעיף 53(א)(4) לחוק ניירות
16 ערך.

17
18 ב"כ המאשימה סבר כי יש להשוות תיק זה לעניין שנדון בת"פ (ת"א) 3933-08-10 מדינת ישראל נ'
19 טי.אר.די איסטרום. בע"מ, שם הוטלו על נאשמים שהורשעו בעבירות דיווח, והיו חייבים בדיווח, ע
20 על אחד אחרי דיון הוכחות 14 חודשי מאסר בפועל ועל השני במסגרת הסדר טיעון, שמונה חודשי
21 מאסר בפועל ואילו על יועץ השקעות שהיה מעורב בעניין אך לא היה חייב בחובות דיווח הוטלו
22 ארבעה חודשי מאסר בפועל, על אף שהודה רק לקראת סיום דיוני ההוכחות.

23
24 על כן אני סבורה כי הרף הגבוה של המתחם שעמדה עליו המאשימה, של 14 חודשי מאסר בפועל
25 הינו סביר. אולם ב"כ המאשימה לא ציין רף תחתון. אני סבורה כי הרף התחתון הוא 4 חודשי מאסר
26 בפועל. רף זה של בין 4 ל-14 חודשי מאסר, מתאים למקרים בהם מדובר, כבעניינינו בעבריינית
27 משנית, זוטרה, שפעלה על פי הוראות הממונים עליה.

28
29 **4.3. השלב השני: נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה ויש להתחשב בהן בגזירת הדין**
30 לאחר שנקבע מתחם הענישה ההולם למעשה העבירה, יש לגזור את העונש המתאים לנאשם בתוככי
31 אותו מתחם שנקבע בשלב הקודם (או בחריגה ממנו במקרים המנויים בחוק). בגזירת העונש בשלב
32 זה, על בית המשפט להתחשב בנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה, אלא לנאשם, כאמור בסעיף
33 40(ב) לחוק העונשין. סעיף 40יא מונה רשימה לא סגורה של נסיבות בהן יש להתחשב בעת גזירת

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

05 פברואר 2020

ת"פ 19-07-59453 ישראל נ' מוטולה ואח'

לפני כבוד השופטת מיכל אגמון-גונן

1 עונשו של נאשם בתוך מתחם העונש שנקבע. מדובר בנסיבות המתמקדות בעבריו, בנאשם, ולא
2 בעבירה. הבסיס הרעיוני לכך הוא האינדיבידואליות של הענישה כנגזרת מחוק יסוד: כבוד האדם
3 וחירותו (ראו בהרחבה לעניין זה ואקי ורבין, הבניית הענישה, בעמ' 452).

4
5 להלן אעמוד על הנסיבות הרלבנטיות בעניינה של הנאשמת 3.

6
7 3.4 א. נטילת האחריות של הנאשמת על מעשיה – הודיית הנאשמת (סעיף 40יא (4))
8 סעיף 40יא(4) קובע כי לעניין זה ניתן להתחשב בין היתר ב: **"נטילת האחריות של הנאשם על**
9 **מעשיו, וחזרתו למוטב או מאמציו לחזור למוטב"**. במסגרת זו אתייחס להודית הנאשמת 3.

10
11 ב"כ המאשימה עמד על חשיבות ההודאה, בעיקר בשל העובדה שהיא מהווה לקיחת אחריות על
12 מעשי הנאשמת, וכן לאור העובדה שההודאה באה בשלב מוקדם ואף סייעה בחקירה. הפסיקה
13 הכירה ברכיב "נטילת האחריות" כרכיב המצדיק מתן הקלה משמעותית בשלב העונש. משקלה
14 המרכזי של ההודאה טמון בהבעת החרטה שהיא מגלמת, בהפנמת הפסול במעשים ובהרכנת ראש
15 (ראו לעניין זה: איתי ליפשיץ ורינת קיטאי סג'ורו, "מקומה הראוי של חרטה בענישה הפלילית",
16 מחקרי משפט כח 69, 89-90 (2012). עמד על כך בית המשפט העליון בעניין מצגר, שם קבע כבי
17 השופט ע' פוגלמן (בפסקה 23 לפסק דינו): **"נטילת האחריות של נאשם על מעשיו והבעת חרטה,**
18 **הוכרו לאורך השנים בפסיקתנו כשיקול לקולה בגזירת עונשו"**. קנת מן, במאמרו: "סדר דין פלילי
19 מנהלי: הסדרי טיעון, הרשעות שווא של נאשמים ופיקוח שיפוטי" בתוך: **משפט צדק? ההליך**
20 **הפלילי בישראל – כשלים ואתגרים**, 217 (להלן: מן, סדר דין פלילי-מנהלי), עומד בהרחבה על
21 השאלה של הודאה כלקיחת אחריות וכנסיבה שיש לקחת בחשבון לטובת הנאשם בגזירת עונשו.
22 בעמ' 243, מציין המחבר כי התפיסה של בית המשפט (העומדת ביסוד הגישה לגבי הסדרי הטיעון
23 (על כך להלן), היא כי: **"הודאה באשמה תורמת או משקפת שיקום חלקי או מלא של הנאשם,**
24 **מפחיתה את הסיכון שהנאשם יעבור עבירה בעתיד ומחזקת את הסולידריות החברתית** (עוד באשר
25 לערכה של הודאה באשמה, ראו שם, בעמ' 260, והאסמכתאות שם, בה"ש 90).

26
27 במסגרת שיקול זה טענו הצדדים לפניי, כי הודאת הנאשמת 3 הביאה לחסכון בזמן שיפוטי וציבורי,
28 משהחלה לשתף פעולה כבר בחקירתה ברשות ניירות ערך. בע"פ 4597/13 אנטוניו פיצ'ו נ' מדינת
29 ישראל (פורסם בנבו, 2014), נקבע כי שיקול זה נכלל במסגרת ההתחשבות בהודאת הנאשם. כבי
30 השופט י' דנציגר ציין בפסקה 19 לפסק דינו כי: **"בין שאר התכליות העומדות בבסיס שקילתה**
31 **לקולא של הודאת הנאשם, נמצאת תכלית החסכון בזמן השיפוטי"**. עם זאת, יש הסבורים כי
32 בטווח הארוך הדבר אינו מביא לחסכון בזמן ציבורי או שיפוטי (ראו לעניין זה ניתוח כלכלי
33 במאמרם של יוסף זהר ומוטי מיכאלי, "משפט בצל המיקוח: אפקט מחזור-המשוב של עסקאות
34 הטיעון", עלי משפט יא, 153 (תשע"ד)).

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

05 פברואר 2020

ת"פ 19-07-59453 ישראל נ' מוטולה ואח'

לפני כבוד השופטת מיכל אגמון-גונן

על כן יש להתחשב בכך לטובת הנאשמת.

4.3. ב. העדר עבר פלילי (סעיף 40יא (11))

יש לקחת בחשבון לטובת הנאשמת את העובדה שהיא נעדרת עבר פלילי, על אף שככלל זה המצב בעבירות מעין אלו.

4.3. ג. שיקולי הרתעה בעבירות כלכליות

במסגרת קביעת העונש בתוך המתחם, מאפשר החוק להתחשב בשיקולים של הרתעה אישית וכללית. סעיפים 140 ו-141 לחוק העונשין קובעים כי בית המשפט רשאי להתחשב בשיקולי הרתעה, ובלבד שבית המשפט לא יחרוג ממתחם הענישה לעניין זה. על כן יש לבחון זאת כעת, לאחר קביעת מתחם הענישה. כאמור, העקרון המרכזי המנחה את גזירת הדין הוא עקרון ההלימה.

ההפחתה במעמדו של שיקול הרתעה נבע משניים. אשר להרתעת הרבים, זו נבעה מהקושי החוקתי להשתמש באדם ככלי ליצירת השפעה על התנהגותם של אחרים. אולם, הנימוק המרכזי לירידת קרנו של שיקול הרתעה בענישה נבע מההבנה שאין ראיות אמפיריות לכך שהחמרה בענישה תורמת להרתעה (ראו לעניין זה: דו"ח ועדת גולדברג, בעמ' 12 וכן: אורן גזל-אייל, "חריגה ממתחם העונש ההולם", בתוך: ספר דורית ביניש, 539 והאסמכתאות בעמ' 544 ה"ש 21 (קרן אזולאי, איתי בר סימן טוב אהרן ברק ושחר ליפשיץ עורכים, 2018, להלן: גזל-אייל, מתחם העונש ההולם).

מבלי להרחיב בעניין זה אציון, כי על אף שמדובר בעבירות כלכליות, הרי שלפי כתב האישום המתוקן, פעלה נאשמת 3 בעיקר כדי לרצות את הממונים עליה, ולא מתוך מניעים כלכליים ישירים, ועל כן הנאמר לעניין זה לגבי הרתעה בעבירות כלכליות אינו בהכרח ישים למקרה שלפניי.

4.4. סיכום ביניים – גזירת הדין

בשלב זה על בית המשפט לגזור את עונשה של הנאשמת, ולו לא היה מדובר בהסדר טיעון הייתי מעמידה את עונשה של נאשמת 3, על תשעה חודשי מאסר בפועל לפחות, וקנס של 100,000 שקלים, זאת לאור חומרת העבירות ומשכן. עונש זה לוקח בחשבון את היותה של נאשמת 3 מבין הנאשמים המשניים, ואת הקושי לסרב להוראות הממונים עליה.

ההנמקה לענישה יחסית מכבידה זו היא לא ליצור מסר לפיו מילוי הוראות פוטר מעונש או גורם באופן אוטומטי להפחתתו. הדבר שראוי היה על נאשמת 3 לעשות, הוא לפנות לממונים על נאשמים 1 ו-2 או לחלופין לרשויות. גם אם לא בשלב הראשון, הרי וודאי בשלב השני בו נדרשה לזיף מסמכים ולסייע בהצגת מצגי שווא לרואי החשבון המבקרים. לחלופין, ולכל הפחות, היה עליה לעזוב את מקום עבודתה כדי לא לבצע את העבירות.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

05 פברואר 2020

ת"פ 19-07-59453 ישראל נ' מוטולה ואח'

לפני כבוד השופטת מיכל אגמון-גונן

1 אולם, כאמור, לפני הסדר טיעון ובו נקבו הצדדים בעונש שבית המשפט מתבקש לגזור על הנאשמת
2 והוא עונש מאסר של ארבעה חודשים וקנס של 100,000 שקלים. לאור האמור אעבור לדון, בטרם
3 גזירת הדין, בהסדרי טיעון ככלל, ובהסדר הטיעון שלפניי בפרט.

4
5

5. הסדרי טיעון

6 לאחר שעמדתי על העונש הראוי לנאשמת 3, יש לעמוד על הסדר הטיעון. כיום מרביתם של התיקים
7 הפליליים בכל הערכאות מסתיימים בהסדרי טיעון (ראו לעניין זה: אורן גזל אייל ואבשלום תור
8 "השפעת החפות על הסדרי הטיעון: ממצאים אמפיריים, תובנות פסיכולוגיות והשלכות
9 נורמטיביות", משפטים לט 115, 116 (1999); אורן גזל-אייל, "הסדרי ענישה- הצעה להליך חדש"
10 עיוני משפט ל 125 (2006); דינה צדוק, "הסדרת השימוש בהסדרי טיעון במשפט הפלילי – סקירה
11 משווה", מרכז המחקר והמידע של הכנסת (2010); אליהו מצא, "הסדרי טיעון – עבר ועתיד"
12 הסניגור, 171, 174-175 (2011); אורן גזל-אייל וקרן וינשל-מרגל "כוחה של התביעה בהליכים
13 פליליים – מחקר אמפירי", משפטים מד, 835 (תשע"ה-2014); מיכל טמיר ויוני לבני, "הסדר טיעון
14 הוא הסדר טיעון: עבר, הווה, עתיד", חוקים ו' 49 (2014), להלן: **טמיר ולבני, הסדר טיעון**; **מן,
15 סדר דין פלילי-מנהלי**, שם בעמ' 219, ובעיקר ה"ש 3)). נתון זה עולה גם בשיטות משפט אחרות
16 (ראו דו"ח העוסק בהסדרי טיעון או הסדרים אחרים ליותר על ההליך הפלילי. בדו"ח נבחנו
17 הסדרים מסוגים שונים בהם יש הסכמה על ענישה או ויתור על משפט, בלמעלה מ-90 מדינות, וממנו
18 עולה כי מאז שנות התשעים עלה השימוש בהסדרים מסוג זה בכ-300% וכי מדובר במגמה כלל
19 עולמית: **The Disappearing Trial, Towards a right-based approach to trial waiver**
20 **(systems (April 2017))**.

21
22

5.1 הכלל: הסדרי טיעון יש לכבד

23 הכלל בעניין הסדרי טיעון הוא כי בית המשפט יכבד הסדרים אלו. ההלכה המרכזית בתחום הסדרי
24 הטיעון נקבעה בהרכב מורחב בבית המשפט העליון בע"פ 1958/98 פלוני נ' מ"י (פורסם בנבו, 2002),
25 להלן: **עניין פלוני המורחב**), בו נקבע אופן הבחינה של הסדרי טיעון בבתי המשפט. בפסק הדין נקבע
26 כי בתי המשפט אינם מתייחסים עוד להסדרי הטיעון כאל הכרח לא יגונה, אלא מכירים הם בערכם
27 ובתרומתם, לא רק כצורך מעשי, אלא גם כמוסד שיש לו הצדקה רעיונית כחלק מהשיטה
28 האדוורסרית, ושיש אינטרס ציבורי בקיומו. בהקשר זה צוינה תרומתם של הסדרי הטיעון להרתעה
29 אפקטיבית של עבריינים, בכך שהם מביאים להרשתם של נאשמים רבים יותר, ובהליך קצר יותר;
30 וכן ההקלה הנגזרת מהם לקרבנות העבירות שאינם נדרשים להעיד ויכולים להתמסר להליכי
31 שיקומם (עמדה על כך כב' השופטת ד' ביניש, בעמ' 577 לפסק הדין):

32
33
34

"הכל מסכימים כי האינטרס הציבורי במובנו הרחב מחייב את בתי-המשפט לעודד
קיומם של הסדרי טיעון. קיום הסדרי טיעון מאפשר פרישה רחבה יותר של אכיפת

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

05 פברואר 2020

ת"פ 19-07-59453 ישראל נ' מוטולה ואח'

לפני כבוד השופטת מיכל אגמון-גונן

1 החוק ובכך יש כוח מרתיע כשלעצמו, העשוי לאזן את אפקט ההקלה בעונש במקרה
2 הקונקרטי. הסדר טיעון אשר נכרת בהתאם לכללים ועל-פי שיקולים ראויים, מקצר
3 את עינוי הדין של הנאשם ושל נאשמים פוטנציאליים הממתינים לכתב-אישום
4 נגדם. ההסדר מסייע לרשויות האכיפה בהעמדת עבריינים נוספים לדין, ומבטיח
5 ענישה שאינה מרוחקת בזמן ממועד ביצוע העבירה. הוא חוסך את המשאבים הרבים
6 המושקעים בניהול הליך פלילי, לעתים מורכב וממושך, המכביד הן על התביעה והן
7 על הנאשם, ומפנה את בית-המשפט העמוס לעייפה, לעיסוק בתיקים אחרים.
8 מבחינה ערכית, יש להסדר הטיעון ערך מוסף כאשר העברין מקבל על עצמו אחריות
9 למעשיו".

10
11 עוד ראו לעניין זה את הלכת בחמוצקי: ע"פ 532/71 אליהו בחמוצקי נ' מדינת ישראל, פ"ד כו (1)
12 543). בבג"ץ 5699/07 פלונית א' נ' היועמ"ש (פורסם בנבו, 2008, פס' 49, בעניין הסדר הטיעון
13 בעניינו של הנשיא לשעבר משה קצב), נקבעה גישה המצמצמת את התערבות בית המשפט בשיקול
14 דעת התביעה בהסדרי טיעון למקרים חריגים ונדירים בלבד (ראו פסקאות 10-12 לפסק דינה של
15 כב' השופטת א' פרוקצ'יה ופיסקה 11 לפסק דינה של כב' הנשיאה ד' ביניש. עוד ראו לעניין זה בג"ץ
16 3036/10 אחיה נגר נ' פרקליטות המדינה (פורסם בנבו, 2010), פסק 38 לפסק דינו של כב' השופט י'
17 דנציגר, להלן: עניין נגר). בבג"ץ 1560/12 יאיר שלמה דיקן נ' פרקליטות המדינה (פורסם בנבו,
18 2012), עמדה כב' השופטת, היום כב' הנשיאה א' חיות על המקרים המצומצמים בהם יתערב בית
19 המשפט בשיקולי התביעה לעניין הסדר טיעון (בפסקה 6 לפסק דינה):

20
21 "ככלל אין בית המשפט הגבוה לצדק מתערב בשיקולי התביעה לעניין העמדה לדין
22 או בשיקוליה לעניין עריכת הסדרי טיעון, להוציא מקרים נדירים בהם נפלו פגמים
23 מהותיים בהחלטת רשויות התביעה אשר אינם עולים בקנה אחד עם עקרונות
24 המשפט המינהלי....בהקשר זה נבחנת, בין היתר, חובתה של הרשות לפעול
25 בהגינות ובתום לב; חובתה לשקול אך ורק שיקולים ענייניים; וכן סבירותה של
26 ההחלטה במסגרת מתחם שיקול הדעת המקצועי הרחב הנתון לגורמי האכיפה".

27
28 כך, בעניין התנועה לאיכות השלטון בפרשת הרב פינטו, נאמר: "לא על נקלה יסטה בית המשפט
29 מהסכמות הצדדים שהתגבשו לכדי הסדר טיעון" (עוד ראו: ע"פ 3068/10 פלונית נ' מדינת ישראל
30 (פורסם בנבו, 2010) וע"פ 7757/11 פלוני נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 2013)). בעניין מצגר, שב
31 ועמד בית המשפט העליון על אותו עקרון וכך קבע (בפסקה 11 לפסק דינו של כב' השופט ע' פוגלמן):

32
33 "לא בנקל ידחה בית המשפט הסדר טיעון שמובא לאישורו, וזאת נוכח קיומם של
34 שיקולים כבדי משקל שתומכים בכך, ובראשם החשש שמא יחול כרסום במעמדם
35 של הסדרי טיעון ובוודאות שהם נוסכים בנאשם החותם על ההסדר, וכפועל יוצא -
36 בתכליות הרצויות שהם מגשימים... רבות נכתב על יתרונותיו של הסדר הטיעון
37 ותפקידו הראוי, במקרים המתאימים, במסגרת האכיפה הפלילית... על יתרונות
38 אלה, המיטיבים הן עם הנאשם הן עם האינטרס הציבורי, עמד בית משפט זה כבר
39 לפני שנים רבות. הנאשם, זוכה לוודאות באשר לסעיפי הרשעה ועונשו, וכל זאת
40 במסגרת הליך שהוא קצר באופן יחסי. בנוסף, האינטרס הציבורי מוגשם אף הוא,
41 שכן הסדרי טיעון מאפשרים להגדיל את האכיפה ואת הרשעה של עבריינים
42 בחברה; מגשימים עקרונות של יעילות, ובכך מפנים משאבים של מערכות אכיפת
43 החוק לטובת מטרות חשובות אחרות".

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

05 פברואר 2020

ת"פ 19-07-59453 ישראל נ' מוטולה ואח'

לפני כבוד השופטת מיכל אגמון-גונן

1 בפועל, כאשר בית המשפט בוחן את הסדר הטיעון, הוא בוחן את שקילת השיקולים על ידי התביעה,
2 באמות מידה של סבירות, ומתערב רק במקום בו סבור בית המשפט כי נפל פגם מהותי בשיקולי
3 התביעה (עניין פלוני המורחב בעמ' 611). על כן ככלל, ומתוך הקניית שיקול דעת רחב לתביעה,
4 מכבד בית המשפט את הסדרי הטיעון.
5

6 מן, סדר דין פלילי-מנהלי, טוען כי בשל הלכות אלו, ההתערבות בהסדרי טיעון דומה להתערבות
7 בשיקול הדעת המנהלי, ומצמצמת את הפיקוח השיפוטי על הסדרי הטיעון (עוד ראו לעניין זה רענן
8 גלעדי, דוקטרינת הביקורת המנהלית בפלילים, ספר אליהו מצא, 529 (אהרן ברק, אילה פרוקצ'יה,
9 שרון חנס ורענן גלעדי, עורכים, תשע"ה-2015). מנגד, יש הטוענים כי יש להעדיף ביקורת שיפוטית
10 רחבה על הסדרי טיעון. כך, למשל, טוענים מרדכי קרמניצר וליאת לבנון, "ביקורת שיפוטית על
11 הסדרי טיעון, בעקבות ע"פ 1958/98 פלוני נ' מדינת ישראל", בתוך: מגמות בדיני ראיות ובסדר הדין
12 הפלילי: אסופת מאמרים לכבודו של פרופ' אליהו הרנון, 289 (ענת הורוויץ ומרדכי קרמניצר
13 עורכים, 2009). כך גם כב' הנשיא (בדימ') מאיר שמגר, במאמרו: "עסקאות טיעון" בתוך: ספר
14 גבריאל בך, 219 (דוד האן, דנה כהן-לקח ומיכאל בך, עורכים, תשע"א-2011), מותח ביקורת על כך
15 שבפועל הכלל הפך להיות כי בתי המשפט אינם רשאים להתערב בעסקות טיעון ומהווים בפועל
16 מאשררים נוטריונים של הסכמים (שם בעמ' 222). הנשיא שמגר אינו חולק על כך שבמקרים רבים
17 יש מקום לאשר הסדרי טיעון. אולם, טענתו המרכזית במאמר היא כי (שם): "מציאות זו הפכה
18 להיות חזות הכל ולדבר של יום ביומו ועל כך אני מצר... התולדה מכך... היא היעדר יחס, במידה
19 משמעותית, בין העונש המוסכם והראוי, ודי היה בה כדי להצדיק דחייתו של הסדר טיעון כאשר
20 היעדר היחס בולט על פניו".
21

22 שי ניב, במאמרו: "הסדרי טיעון מהזווית השיפוטית – שינויים והשלכות" בתוך: ספר אליהו מצא,
23 341, 361 (אהרן ברק, אילה פרוקצ'יה, שרון חנס ורענן גלעדי, עורכים, תשע"ה-2015, להלן: יניב,
24 הסדרי טיעון), סבור כי המגמה למתן משקל גובר להסדרי הטיעון תוך מתן משקל גובר לרשויות
25 התביעה ופגיעה באחריות המשפטית והמוסרית של בית המשפט להטלת העונש, מביאה לפגיעת
26 זכויות הנאשם בפלילים. לדבריו, הצעת החוק בעניין הסדרי הטיעון, התלויה ועומדת, רק מחזקת
27 מגמה זו אף מעבר למה שנפסק. לדבריו, לאור ההתפתחויות שחלו בהקשר זה, והעלייה הדרמטית
28 בשיעור הסדרי הטיעון מכלל ההליכים הפליליים, יש לבחון מגמה זו מחדש, או לפחות להבטיח את
29 זכויות הנאשמים במסגרת זו.
30

31 מכל מקום, ההלכה הנוהגת היא, כפי שפתחתי פרק זה כי ככלל, הסדרי טיעון יש לכבד. מגמה זו
32 נובעת מראיית היתרונות שבהסדרי הטיעון, והחשש שאם מרבית הסדרי הטיעון לא יכובדו, ימנעו
33 נאשמים מעריכת הסדרי טיעון.
34

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

05 פברואר 2020

ת"פ 59453-07-19 ישראל נ' מוטולה ואח'

לפני כבוד השופטת מיכל אגמון-גונן

5.2. גזירת העונש לאור הסדר טיעון

בית המשפט קבע, כאמור את נוסחת האיזון, לשם בחינת הסדר הטיעון. לצדו, עומד מתחם הענישה, או העונש שבית המשפט היה גוזר לולא הסדר הטיעון.

אורן גזל אייל, במאמרו: "חריגה ממתחם העונש ההולם" בתוך: ספר דורית ביניש, 539 (קרן אזולאי, איתי בר סימן טוב, אהרן ברק ושחר ליפשיץ עורכים, 2018, להלן: גזל אייל, מתחם העונש ההולם), עומד על כך כי לאור פסק דין פלוני המאוחר, הסדר טיעון הוא חריג נוסף לגזירת הדין בתוך מתחם הענישה שנקבע. לעמדתו, על פי הפסיקה, כך יש לגזור את הדין במקרה של הסדר טיעון:

"ככלל, בשלב הראשון של הליך גזירת הדין על בית המשפט לקבוע מה העונש שהיה מוטל על הנאשם על פי העובדות שבהן הודה, אלמלא ערכו הצדדים הסדר טיעון. לצורך כך עליו לבחון מהו מתחם העונש ההולם, וכאשר אין מקום לחרוג ממנו, עליו לקבוע גם מהו העונש בתוך המתחם שאותו היה מטיל על פי הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה כפי שנקבעו (לרוב בהתבסס על העובדות שהוסכמו על ידי הצדדים להסדר). לאחר בחינה זו עליו לבחון אם העונש שהצדדים מציעים עומד במבחן האיזון, דהיינו אם מתקיים יחס ראוי בין האינטרס הציבורי הפרטי והאינטרס הציבורי הרחב שהתביעה מייצגת, מצד אחד, לבין טובת ההנאה שניתנה לנאשם מהצד האחר. בתהליך זה עשוי העונש המוסכם להימצא בתוך המתחם, והוא עשוי גם להימצא מחוצה לו. ואולם, בעצם העובדה שהעונש המוסכם חורג מהמתחם אין כדי לשלול את התאמתו למבחן האיזון. במילים אחרות, ייתכן בהחלט כי העונש המוסכם יחרוג מהמתחם ועדיין יעמוד במבחן האיזון שנקבע בהלכת הסדרי הטיעון. מכאן עולה כי בית המשפט רשאי לחרוג ממתחם העונש ההולם כאשר החריגה נעשית בהתאם להסדר טיעון העומד במבחן האיזון..... יש לזכור כי מבחן האיזון מנחה את בית המשפט להעניק לתביעה שיקול דעת רחב וכי ההתערבות בהסדרי טיעון על פיו נדירה למדי".

גזל אייל, מתחם העונש ההולם, עומד על כך שכאשר מוצג לבית המשפט הסכם טיעון סגור, וכאשר אין ספק שהעונש המוצע יאומץ, ניתן, בשם היעילות לוותר על שלבים אלו על אף שלא ברור אם עמדה זו אומצה בבית המשפט העליון (שם, בעמ' 557). על פי מאמרו של קרן וינשל-מרגל וענבל גלון, "השפעת תיקון החוק בעניין הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה על גזירת מאסרים (מחלקת המחקר של הרשות השופטת, 2014, פס' ג.א.3.), זו אכן הפרקטיקה שאומצה בבתי המשפט במקרים אלו). אולם, כאשר יש ספק בדבר עמידת העונש המוסכם במבחן האיזון, על בית המשפט לבחון את ההסדר לגופו. לדברי גזל-אייל, מתחם העונש ההולם (שם בעמ' 557), מתחם העונש ההולם, במקרים אלו:

"כאשר יש ספק בדבר עמידת העונש המוסכם במבחן האיזון, בית המשפט מחויב לבחון את ההסדר לגופו. במקרה כזה, למרות הקשיים, על בית המשפט לקבוע את מתחם העונש ההולם ואת העונש המתאים בתוך המתחם..... רק לאחר קביעת כל אלו יוכל בית המשפט לבחון אם ההקלה המוצעת במסגרת ההסדר, דהיינו הפער בין העונש המתאים בתוך המתחם לעונש שנקבע בהסדר, מוצדקת על פי מבחן האיזון שנקבע בהלכת הסדרי הטיעון."

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

05 פברואר 2020

ת"פ 59453-07-19 ישראל נ' מוטולה ואח'

לפני כבוד השופטת מיכל אגמון-גונן

1

2 בית המשפט העליון בעניין גלקין אימץ דברים אלו, לפחות לגבי המקרים בהם על פני הדברים
3 העונש המוסכם נמצא בתוך מתחם הענישה. עם זאת, בית המשפט עמד על כך כי קיימת גם עמדה
4 אחרת. גם מסיבה זו ראוי היה שהעניין יוסדר במפורש בחקיקה.

5

6 הבעייתיות בהסדר הטיעון שלפניי נוגעת בעיקר לעבירות בהן הורשעה נאשמת 3, כאשר מדובר
7 בריבוי עבירות חמורות במיוחד, כפי שפורט לעיל.

8

9

5.3 האם לאשר את הסדר הטיעון על אף הקשיים

10 בית המשפט העליון קבע כי גם אם נפלו קשיים בהסדר הטיעון, אם אלו אינם יורדים לשורשו של
11 עניין, על בית המשפט לאשר את ההסדר. עמד על כך בית המשפט העליון בעניין התנועה לאיכות
12 השלטון בפרשת פינטו (החל בפסקה 73 לפסק דינו של כב' השופט א' שהם):

13

14 "73. במקרים רבים, ההחלטה שלא להעמיד אדם לדין בגין ביצוע עבירות מסוימות,
15 מתקבלת במסגרת הסדר טיעון עם חשוד או נאשם כאשר עומדת על הפרק
16 האפשרות להגיע להסדר טיעון, נדרשים גורמי התביעה לפעול בדרך המיטבית
17 לקידום תכליותיו של המשפט הפלילי ולעמידה על ערכיו, וזאת על פי שיקול דעתם
18 הענייני והמקצועי. זאת, תוך התחשבות בנסיבות המקרה הקונקרטי ובשים לב
19 להשלכות רחבות יותר אשר עשויות להיות להחלטה....
20 74. תהליך קבלת ההחלטות בדרך לחתימה על הסדר טיעון מצריך מלאכת איזון בין
21 שיקולים מורכבים, ובית המשפט לא ייטה להתערב במלאכה זו של גורמי התביעה.
22 פעמים רבות חזרה והובהרה ההלכה, לפיה ההתערבות בשיקול דעתה של התביעה
23 לעניין הגעה להסדר טיעון, שמורה למקרים נדירים בלבד. בית משפט זה יתערב
24 בשיקול-דעתן של רשויות החקירה והתביעה בנושאי חקירה פלילית והעמדה לדין,
25 ובכלל זאת בהחלטה לערוך הסדר טיעון עם נאשם, בצורה מצומצמת. הגם שאין
26 עניינים אלו חסינים מפני ביקורת שיפוטית, מקובל לומר כי התערבות בהם תישמר
27 למקרים נדירים שבהם מוכח כי ההחלטה הנבחנת לוקה בחוסר סבירות קיצוני או
28 בעיוות מהותי".
29 (הדגשה שלי – מ' א' ג').

30

31

והוסיף כב' השופט א' שהם (בפסקה 91):

32

33 "91. נוכח הקשיים שתוארו, דעתנו אינה נוחה מן ההסכם שהושג, וכאמור קיים
34 ספק אם תוצאתו של ההסכם היא התוצאה האופטימלית, מבחינת האינטרס
35 הציבורי. למרות ביקורת זאת על ההסכם, עדיין יש להכריע בשאלה האם מדובר
36 בהסכם הנגוע בחוסר סבירות קיצונית, או שמא מדובר, חלילה, בהסכם שהושג
37 מתוך הפעלת שיקולים זרים ובלתי ענייניים. על שאלה זו יש להשיב בשלילה. בסופו
38 של יום, נראה כי המשיבים פעלו במסגרת שיקול דעתם הענייני והמקצועי, על מנת
39 להשיג תכליות ראויות, וטענתה של התנועה לאיכות השלטון, כי המשיבים שקלו
40 שיקולים שאינם ענייניים, לא נשענה על בסיס עובדתי מספק, ויש לדחותה כבר
41 עתה. בחירתם של המשיבים ללכת בדרך שבה בחרו, מתוך מספר דרכי פעולה שהיו
42 פתוחות בפניהם, הינה בחירה סבירה בנסיבות העניין. יש להזכיר, בהקשר זה, את
43 תנאי חוסר הוודאות שאפפו את נסיבות קבלת ההחלטה, ולפיכך אין ניתן לומר כי

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

05 פברואר 2020

ת"פ 19-07-59453 ישראל נ' מוטולה ואח'

לפני כבוד השופטת מיכל אגמון-גונן

1 דרך הפעולה שנבחרה היא כה בלתי סבירה, עד כי יש לראות אותה כבטלה. למרות
2 הקשיים שפורטו לעיל, והתחושה כי ניתן היה להגיע להסכם טוב יותר, המשרת
3 בצורה מיטבית את האינטרס הציבורי, יש להביט, בשורה התחתונה, במה שיש
4 בהסכם. בכלל זאת, יש ליתן משקל לעובדה כי ההסכם משרת את העניין הציבורי
5 אשר מוצא את ביטויו, הן בהעמדתו לדין של הרב פינטו והן במיצוי הבדיקה בעניינו
6 של ארביב, וברי כי החלטותיהם של המשיבים אינן לוקות בחוסר סבירות קיצוני או
7 בעיוות מהותי, באופן אשר מקים עילה להתערבותנו."
8

9 כב' המשנה לנשיאה, השופט א' רובינשטיין, ציין בפסקה ב' לפסק דינו:

10
11 "ב. אודה ולא אבוש כי הטיפול בתיק לא היה חויה מרנינה, שכן יצאנו כולנו בתחושה
12 שהסדר הטיעון שנעשה עם הרב פינטו צריך היה, באינטרס הציבורי, להיות "חזק"
13 יותר. ער אני לכך שלא הרי מי שצריך לקבלת את ההחלטה כהרי מי שעוסק בביקורת
14 שיפוטית לאחר מעשה; ודברים שרואים משם אין רואים בהכרח מכאן. אך תפקידה
15 של הביקורת השיפוטית, גם במקום שבסופו של דבר אינו כולל התערבות, להצביע
16 על מה שנראה כהסדר טיעון חלש, בנסיבות שבהן היו לגורמי האכיפה מנופים
17 טובים להשיג יותר. דברים אלה נכתבים במבט צופה פני עתיד, ולהפקת לקחים. לא
18 כל תיק, כמובן, זוכה לתשומת לב ציבורית רבה כמו פרשה זו, בשל הנפשות הפועלות
19 בה; אבל כריתת הסדר טיעון היא לחם חוק יומיומי של רשויות האכיפה לדרגותיהן,
20 והאינטרס הציבורי המובהק שהן משרתות מכתב בדיקה בשבע עיניים, תוך
21 שהשאלה שמציבים לעצמם כורתי ההסכם מצד המדינה היא האם מה שלפניהם
22 הוא כל מה שניתן להשיג.... חרף כל אלה, מכל הטעמים שהעלו חבריי סבורני כי לא
23 נוכל להתערב, ותהי נא איפוא תרומתנו לציבור בהערות אלה."
24

25 כך גם במקרה שלפניי. בעונש לו הסכימה המאשימה, על אף שהוא מקל מאד עם נאשמת 3, לא נפל
26 חוסר סבירות קיצוני והמאשימה פעלה על מנת להשיג מטרות ראויות. כפי שציין כב' השופט א'
27 שהם, בעניין התנועה לאיכות השלטון בפרשת פינטו, יש להסתכל ולהתמקד במה שיש בהסכם,
28 ובמטרות שהושגו במסגרתו. יש בו הרשעה של נאשמת 3, לקיחת אחריות על ידה, סיום ההליך
29 בעניינה עם עונש לא קל מבחינתה, וכן העובדה שכעת, לאחר שהורשעה ונגזר דינה תוכל לשמש
30 כעדת תביעה.

31
32 הגורם שהכריע את הכף לעבר קבלת הסדר הטיעון היו נסיבותיה של הנאשמת, והעובדה שהגיעה
33 לתפקיד בכיר יחסית לכישוריה, ושני אנשים בכירים בחברה ובמשק, נתנו בה את אמונם, גם אם
34 לצורך ביצוע עבירות פליליות. גם אם לא בחרה הנאשמת בדרך הישר, ונמנעה מביצוע עבירות ועליה
35 להיענש, יש להתחשב במצב בו עמדה, בו הייתה מאבדת את פרנסתה, והייתה מתקשה למצוא
36 עבודה חלופית בתנאים דומים. בנוסף, לאור מצבה הנפשי הקשה, המגובה בעדויות רפואיות, אני
37 סבורה כי האיזון שערכה המאשימה היה סביר.

38
39 בנוסף, כיוון שקיבלה טובות הנאה, תוספת הקנס, גם היא תומכת באימוץ הסדר הטיעון.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

05 פברואר 2020

ת"פ 59453-07-19 ישראל נ' מוטולה ואח'

לפני כבוד השופטת מיכל אגמון-גונן

1 על כן, למרות שהעונש עליו הוסכם מקל במיוחד לעומת העונש שהיה נגזר על הנאשמת לולא הסדר
2 הטיעון, מצאתי לנכון לכבד את הסדר הטיעון.

3

4

6. סוף דבר

5 אני מאשרת את הסדר הטיעון אליו הגיעו הצדדים וגוזרת על הנאשמת 3 את העונשים הבאים:

6

א. עונש מאסר של ארבעה חודשים לריצוי בפועל, אותו תחל לרצות ביום 11.2.20.

7

ב. תשלום קנס של 100,000 שקלים שישולם תוך 90 ימים מהיום.

8

ג. מאסר על תנאי של 12 חודשים, שלא תעבור בתוך 3 שנים את העבירות בהן הורשעה.

9

10

11

12

ניתן והודע היום י' שבט תש"פ, 05/02/2020 במעמד הנוכחים.

13

מיכל אגמון-גונן, שופטת

14